

Wereldspel en beelddenken; historisch overzicht

1911	<p>Wells beschrijft in “Floor games” het gebruik van Wereldspelmateriaal als observatiemiddel.</p> <p><i>Wells, H.G., Floor Games: A Father's Account of Play and its Legacy of Healing. London, 1911. (heruitgave Cloverdale, 2004.)</i></p>
1925	<p>Löwenfeld en Klein geven beiden een uitbouw van het gebruik en de wijze van interpreteren van Wereldspelmateriaal in psycho-analytische zin.</p> <p><i>Klein, Melanie, CAF – Every child matters</i> <i>Löwenfeld, Margaret, World techniques: Play in childhood. Cambridge, 1935.</i></p>
1930	<p>Maria Krabbe introduceert in haar lezingen het begrip -Beelddenken- als erfelijk bepaald vermogen om niet in voorstellingen maar in belevenissen, in beelden en handelingen te denken.</p>
1931	<p>Hetzer beschrijft in “Kind und Schaffen” de fase-gewijze, wetmatig verlopende ontwikkeling van het omgaan met spelmateriaal.</p> <p><i>Hetzer, H., Spel en speelgoed. 3e druk 1980.</i></p>
1935	<p>Bühler registreert op grond van observatie een aantal feitelijkheden: het tellen van de gebruikte elementen en soorten, typische vormen en dergelijke. Zij zet die af tegen haar bekende ontwikkelingsgegevens. Het gebruik van het Wereldspel wordt op deze wijze diagnostisch relevant in verband met de <u>emotionele ontwikkeling</u>.</p> <p><i>Bühler, C. & Hetzer, H., Kleinkindertests. Entwicklungstests vom 1. bis 6. Lebensjahr. Leipzig, 1932.</i> <i>[Bühler, Charlotte, Practische Kinderpsychologie. Utrecht, 1949.]</i></p>
1947	<p>Kamp onderscheidt in zijn proefschrift “Speldiagnostiek” leeftijds- en persoonsgebonden kenmerken.</p> <p><i>Kamp, L.N.J., Speldiagnostiek. 1947</i></p>
1951	<p>Maria Krabbe publiceert haar denkbeelden in “Beelddenken en Woordblindheid”.</p> <p><i>Krabbe, Maria J., Beelddenken en Woordblindheid. Rotterdam/Arnhem, 1951.</i> <i>[M.J. Krabbe, Het woordblinde kind. Behandeling en Didactiek. 1990 Redactie P.C. Ojemann Uitg. Maria Krabbe Stichting]</i></p>
1955	<p>Nel Ojemann legt in haar scriptie “Het verschil in de wijze van uitwerking van het Wereldspel, door het al dan niet dyslectische kind” een relatie met de denkbeelden van Maria Krabbe, de theorie van Piaget, hoe kennis zich ontwikkelt en de door Kamp geïntroduceerde uitwerkingswijze van het eindproduct (het dorpje) van het Wereldspel.</p> <p><i>Ojemann, P.C. Het verschil in de wijze van uitwerking van het wereldspel door het al dan niet dyslectische kind. Scriptie MO-A Amsterdam 1955</i></p>

1966	<p>Jerome Bruner zegt: denken in beelden heeft betrekking op een ‘...implicit perception of the total problem. Een oplossing voor een probleem wordt bereikt zonder dat men zich bewust is van de manier waarop die oplossing tot stand is gekomen. De Beelddenker probeert dat wat hij zag onder woorden te brengen. Dit is tevens een verificatiestap. Denken in taal voltooit dan als het ware het denken in beelden. Dit in tegenstelling tot Taaldenken dat betrekking heeft op een stap voor stap proces, waarbij de stappen expliciet zijn in woorden en symbolen en daardoor direct aan anderen kunnen worden meegedeeld.</p> <p><i>Jerome Bruner, Towards a theory of Instruction. 1966 Belkapp Press</i> <i>[Jerome Bruner, Childs talk: learning to use language. 1983]</i></p>
1968-1972	<p>Het Delfzijl-Appingedam onderzoek (D.A.O.). Het longitudinale onderzoek betreft ongeveer 350 leerlingen. Zij worden driemaal onderzocht: eind kleuterschool, einde eerste leerjaar lagere school en einde vierde leerjaar lagere school.</p>
1970	<p>Nel Ojemann ziet een relatie tussen de ontwikkeling in de omgang van het kind van 5-12 jaar met het Wereldspel-materiaal en het omgaan met letters en cijfers in het onderwijsleerproces: het Wereldspel als <u>pedodiagnosticum</u>.</p> <p><i>Ojemann, P.C., (1970) Fouten kijken u aan. Almere Tor</i> <i>[Ojemann, P.C., Lahpor, M. (1990) Ojemann wereldspel, een pedodiagnosticum. Almere, Tor]</i></p>
1971	<p>In zijn zogenaamde ‘dual-coding theorie veronderstelt Allan PAVIO dat informatie door twee modaliteiten specifieke symbolische systemen cognitief kan worden verwerkt: het verbaal en het visueel systeem. Er is geen aanleiding om te veronderstellen, dat alle mensen in dezelfde mate gebruik maken van abstracte symbolen bij het denken.</p> <p><i>Allan PAVIO, Imagery and verbal processes. 1971 New York: Holt, Rinehart and Winston.</i> <i>[Allan PAVIO, Mental representations: a dual coding approach. 1986 Oxford, England – Oxford University press]</i></p>
1974	<p><i>Overzicht fouten categorieën A. Taallees bulletin 3-1 (30 april 1974) redactie Ojemann</i></p>
1975	<p>Alle gegevens van het D.A.O. zijn verwerkt en ingeboekt.</p>
1977	<p>Onderzoek naar de mogelijke verwarring tussen verwerking en interpretatie van het Wereldspel. Verder onderzoek naar de mogelijk eenzijdige diagnoses, met als doel de klachten van de omgeving te verklaren en te motiveren.</p> <p><i>Ponjaert-Kristofferen, I. (1977) Het interactieproces: ouders-kind-leerkracht; een bijdrage tot persoonlijkheidsontwikkeling. Brussel: VUB doctoraatscriptie</i></p>
1978	<p><i>P.C. Ojemann, Help jezelf 1978; Uitgeverij: Satorius ISBN 90-7005-526-0</i></p>
1979	<p>Marianne Lahpor-Pluymakers sluit in haar doctoraalscriptie “De ontwikkeling van de innerlijke spraak bij het fundamenteel taalgestoorde kind in relatie tot de theorie van het Wereldspel” aan op de ruimtelijke ontwikkeling geschetst door Piaget. Zij legt van hieruit een relatie met de niveaus van handelen in het Wereldspel. Het Wereldspel op deze wijze geïnterpreteerd geeft een indicatie omtrent de aanwezige cognitieve ontwikkeling.</p> <p>Daarnaast neemt Lahpor bij de verwerking van het eindproduct (het dorpje) de projectieve technieken als uitgangspunt. Projectie beschrijft zij als een begrip dat wordt gebruikt om een perceptueel-cognitief proces aan te duiden, teneinde binnen- en buitenwereld te organiseren en te integreren.</p>

	<p>Zij legt daarmee een verband naar de informatieverwerking van de –Beelddenker-, de ‘symbols’, in tegenstelling tot de ‘signs’ van de innerlijke spraak van de begripsdenker. Zowel de ‘symbols’ als de ‘signs’ komen tot uitdrukking in het eindproduct (het dorpje) van het Wereldspel.</p> <p>Hieruit blijkt dat het Wereldspel een indicatie geeft over de <u>aard van het denkproces</u>.</p> <p><i>[Lahpor-Pluymakers M. & P. Span (1994). Begeleiding van hoogbegaafde leerlingen in het voortgezet onderwijs in: Handboek voor Leerlingbegeleiding. Alphen aan den Rijn: Samsom Tjeenk Willink.]</i></p>
1980-1984	<p><i>A.G. Sangers, Fouten kijken u aan (1978)</i> <i>P.C. Ojemann, Spelen met letters (1980)</i></p>
1987-1988	<p>De gegevens van het D.A.O. worden verzameld en geschikt gemaakt voor invoer in de computer en ingevoerd.</p> <p><i>P.C. Ojemann, Woordblindheid en Beelddenken (Compensatie, Correctie en preventie)</i> <i>Uitgeverij: Van Loghum Slaterus te Deventer 1st druk 1987/2e 1988; herdruk 2000 ISBN 90-368-0004-8</i> <i>Spellingtest Ojemann, Spellingsproblematiek maart 1987 RGAB afd. B</i></p>
1989-1991	<p>Ojemann en Sangers maken een eerste opzet tot het ontwikkelen van een expertsysteem –Beelddenken-</p> <p>Ojemann en Sangers schrijven artikel: “Het materiaalgebruik en de interpretatieruimte van het Wereldspel”.</p> <p>De 724 woorden van A. G. Sangers zijn bekend als “de hoog frequente woorden van het Nederlands schriftelijk taalgebruik”. Deze komen oorspronkelijk van de Schoolbegeleidingsdienst in Den Haag.</p> <p><i>P.C. Ojemann en A.G. Sangers Kijken naar fouten 1990. Uitgave: Bureau Ojemann</i> <i>P.C. Ojemann, A.G. Sangers, Help-Hulp 1990; Uitgeverij: Berkhout Nijmegen</i> <i>A.G. Sangers 724 woorden (basis van het geschreven Nederlands) Uitg. TOR Amsterdam</i></p>
1991	<p>Daniel Dennett ziet denken als een geïnternaliseerd handelen en kan worden opgevat als ‘verinnerlijkt spreken’, maar ook als ‘manipuleren met ruimtelijke voorstellingen’.</p> <p>Hierin bestaat Beelddenken of Taaldenken als een voorkeursstrategie.</p> <p><i>Daniel Dennett, Consciousness explained. 1991 Uitg. Little, Brown & Co</i></p>
1993	<p>Ojemann introduceert voor de Beelddenker het al langer in Amerika gehanteerde begrip <u>Visueel Analoog denker</u>: een denkhandelen op grond van overeenkomsten. Het verwerken van informatie op grond van het ontdekken van overeenkomsten vereist inzicht en begrip om de verzamelde gegevens te kunnen vergelijken.</p> <p>Voor inzicht en begrip is vooraf enige kennis noodzakelijk, het principe moet ontdekt zijn om het aan kennis ten grondslag liggende systeem te kunnen toepassen.</p> <p><i>P.C. Ojemann Wereldspel – Beelddenken - Dyslexie: een theoretisch model 1992 /1993</i></p>
1994	<p>Eerste Nederlandse Symposium over Beelddenken en het Ojemann Wereldspel 1994</p> <p><i>Symposiumbundel, Uitgave : Maria Krabbe Stichting</i></p>

1997	<p>In 1997 introduceert Ojemann het begrip <u>systeemgerelateerde leermoeilijkheden</u>, waarmee de leermoeilijkheden van Beelddenkers voor zowel het taal als het reken/wiskunde onderwijs werd aangekaart.</p> <p><i>P.C. Ojemann, Ondersteuning van systeemgerelateerde leermoeilijkheden. Tijdschrift voor Remedial Teaching 97/3</i></p>
1996-1998	<p><i>P.C. Ojemann, J. Ockels, Het wereldspel in perspectief 1996; ISBN 90-70055-09-0</i></p> <p><i>P.C. Ojemann, H. Brouwer, T. Kruizenga, Beelddenken bij kleuters (handleiding cursus waarnemen en signaleren) 1996; uitgave Bureau Ojemann</i></p> <p><i>P.C. Ojemann, H. Brouwer, T. Kruizenga Beelddenken in het onderwijs 1998 (handleiding cursus waarnemen en signaleren)</i></p> <p><i>P.C. Ojemann Ondersteuning van systeem gerelateerde leermoeilijkheden 1998; ISBN 90-804544-1-9</i></p>

Compilatie: J. Ockels, T. Kruizenga, J.M. van der Meer